

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาหมู่บ้านกะเหรี่ยง ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยทำการศึกษาแบบเจาะลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เข้าไปดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับชาวบ้าน เพื่อศึกษาถึงสภาพหมู่บ้านและวิถีการดำเนินชีวิตของคนในหมู่บ้าน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

1.1 ชาวบ้านในหมู่บ้านกะเหรี่ยง มีจำนวน 84 หลังคาเรือน จำนวน 426 คน

1.2 ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้นำโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน จำนวน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน

1.2.2 ผู้นำโดยธรรมชาติ ได้แก่ ผู้อาวุโสที่ชาวบ้านให้ความเคารพ ซึ่งมีอายุมากกว่า

80 ปี จำนวน 17 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ชาวบ้าน จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นผู้รู้ในหมู่บ้านและเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว

2.2 ผู้นำโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน จำนวน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ผู้นำตามธรรมชาติ ได้แก่ ผู้อาวุโสที่ชาวบ้านให้ความเคารพ ซึ่งมีอายุมากกว่า 80 ปี จำนวน 3 คน รวม 5 คน

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการลงพื้นที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงห้วยผึ้ง ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 บริบทและสภาพปัจจุบันของหมู่บ้าน
 - 1.2 วิถีชีวิตความเป็นอยู่และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 1.3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 1.4 สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวและความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน
 - 1.5 ความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
 - 1.6 ลักษณะการติดต่อสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับคนในชุมชน
 - 1.7 ลักษณะการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน
2. สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 ศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงานในการจัดการการท่องเที่ยว
 - 2.2 ลักษณะการติดต่อสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน
 - 2.3 ลักษณะการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างไกด์กับชาวบ้าน
 - 2.4 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน
3. วิเคราะห์ และศึกษาเอกสาร
 - 3.1 การจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - 3.2 การบริหารจัดการของหน่วยงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การตรวจสอบข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การจดบันทึกภาคสนาม การจัดการสนทนากลุ่มรวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ด้วยวิธีการดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อวิเคราะห์ว่าข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การวิเคราะห์เอกสารตรงกันหรือไม่ และนำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบอย่างละเอียดกับบุคคล หรือ หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อเท็จจริงต่อไป

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือเปลี่ยนตัวผู้วิจัย เป็นชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมแล้วประเมินผลกิจกรรมที่เกิดขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การลงพื้นที่ปฏิบัติการจริงโดยใช้เทคนิค Snow Ball เพื่อการเก็บสะสม ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด แนวทางการวิเคราะห์ คือการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของหมู่บ้าน เพื่อนำมาหาแนวทางการพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และจัดสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในหมู่บ้านร่วมกับชุมชน โดยใช้แนวคิดการท่องเที่ยว แบบยั่งยืน แนวคิดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว คือ ผลิตภัณฑ์ (Product) ใน ที่นี้หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว ราคา (Price) ช่องทางการจำหน่ายหรือขายการท่องเที่ยว (Place) การ ส่งเสริมการขาย (Promotion) ประกอบกับการใช้เทคนิคของเดมมิง (Plan Do Check Act:PDCA) ในการวิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ใช้การตีความข้อมูล อธิบาย และสร้างข้อสรุปข้อมูลจากข้อมูลที่ได้ร่วมกับการจัดการเสวนากลุ่มของชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านได้ มีส่วนร่วมในการจัดรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบ ของการพรรณนาวิเคราะห์